

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemam za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četr leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četr leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četr leta. — Za tuge dežele toliko več, kolikor poštnina znaša.

Za oznaniplačuje se od štiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.
Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravnštvo naj se blagovljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanipla, t. j. vse administrativne stvari.

Tešinsko vprašanje.

Nemci so se temeljito zaračunali, ko so pri sklepanji koalicije mislili, da so že za zmajir se odkrivali vseh slovanskih zahtev s tem, da so vzeli v koaliciji program varstvo politične in narodne posesti sedanjih strank. Liberalci so menda mislili, da bode to že obveljalo, ker je to obljudil grof Hohenwart v svojem državniškem govoru. Gospodje pa niso pomisli, da grof Hohenwart nikakor še nima pravice govoriti v imenu vsega slovenskega naroda, tem manj pa v imenu vseh narodov avstrijskih. S tem, da stopi nekaj političnih vodij skupaj in se nekaj dogovori, se še nikakor ne ustavi razvoj raznih narodov in ne ustavijo njih težnje.

Če tudi je grof Hohenwart sam slovesno proglašil varstvo narodne posesti, vendar niti Slovenci v Hohenwartovem klubu niso mogli popustiti svoje zahteve po osnovi dvojezične gimnazije, oziroma paralelk v Celju. Sila dejanj je močnejša, nego volja političnih voditeljev. Ravno tako pa tudi druga narodna vprašanja niso zginila zaradi koalicije, temveč se še vedno nova porajajo. Slovenci še nismo popustili svojih zahtev po slovenskih ljudskih šolah v Trstu in Gorici, četudi Italijani z isto pravico vidijo v teh zahtevah oškodovanje svoje jezikovne posesti kakor nemški Celjani v osnovi dvojezične gimnazije v Celju. Za temi tako gotovo, kakor pride za soboto nedelja, pride slovenska zahteva po slovenskih paralelkah v Gorici in Trstu. Pa tudi svojih zahtev na Koroškem Slovenci ne popustimo, temveč po uresničenju naših želja glede ljudskih šol prišli bodo s svojimi zahtevami zastran srednjih šol na Koroškem. V Belgiji so se 65 let Flamanci poganjali, da so se v njih jeziku začeli izdajati zakoni, ravno s tako vztrajnostjo se bodo Slovenci poganjali za uresničenje narodne jednakopravnosti. Naj nas tudi jedenkrat nazaj porinejo, zmirom pa to ne pojde.

Pa ne le na Slovenskem, tudi drugod silijo narodna vprašanja na dnevni red. Šlezija je kakor naša Koroška veljala za nemško posest, za šleške

Slovane se pod Taaffejem ni ničesar storilo. Čehi se že nekaj let precej gibljejo, v Opavi osnovali so zasebno gimnazijo in že večkrat zahtevali, da jo vlada vzame v svojo oskrbo. Malo je že manjkalo, da nedavno niso vsaj deloma dosegli svoje želje. Mislijo se je že na to, da se nastavi na tej šoli nekaj državnih profesorjev.

Popolnoma mirni so pa bili šleški Poljaki. Sami se niso še dosti zavedali, poljski klub je pa iz političnih ozirov želje in potrebe šleških Slovanov popolnoma preziral. Vzlic temu se pa Poljaki začenjajo gibati pod koalicjsko vlado, tako da so Nemci že v največjem strahu pred njimi za svojo politično posest. Vedoč, da bi od sedanje vlade le težko kaj dosegli, jeli so nabirati za osnovno gimnazije v Tešinu. Darovi tako hitro prihajajo, da je upati, da bode v kratkem se otvoril ta zavod. Nemški značaj Tešina je pa ravno tak, kakor je nemški značaj Celja, jeden sam slovanski zavod že utegne odtrgati polovico tega talmišnemšta.

Zaradi tega pa šleški Nemci premisljajo, kako bi odstranili to nevarnost. Stvar je pa težavna, skoro težja, nego celjska. Ker se osnuje le zasebni zavod, ne morejo tako na vlado pritisnati. Zato je pa treba poseči po drugih sredstvih. Kako so v tacih vprašanjih Nemci iznajdljivi, povedali bi lahko štajerski Slovenci. Tešinski Nemci so se poslužili podobnega sredstva, kakor so se ga štajerski konservativci, da bi preprečili dvojezično gimnazijo v Celju. V Gradcu je Karlon predlagal, da naj se na spodnjem Štajerskem gimnaziju tako urede, da bodo abiturientje veči obih deželnih jezikov, da bi s tem preprečil osnovno celjske dvojezične gimnazije. V Tešinu se je pa sešel mestni zbor in sklenil kar jednoglasno, da se naj na ljudskih in srednjih šolah vpelje poljščina kot obvezni predmet. Dosedaj namreč ni bila, kar pač dovelj osvetljuje šleške razmere. Navidezno so celo nekateri nemški listi še izrekli svojo nevoljo nad tem sklepom, drugi so v njem našli skrajno spravljinost Nemcev, v resnici so pa tešinski mestni očetje le mislili s tem

uplivati na Poljake, da popuste osnovno gimnazije. Računalni niso slabo. Šleški Poljaki nimajo dovelj denarja, da bi mogli sami osnovati kak zavod, na gališke so se pa zanašali, da ne bodo več donašali, ko bodo videli spravljinost Nemcev. To njih upanje je bilo tembolj utemeljeno, ker so Poljaki v koaliciji in zatorej so sami varuh obstoječe narodne posesti.

Kakor se pa kaže, so se tukaj jedenkrat Nemci zaračunali. Poljaki ne misijo svoje namere popustiti. Poljski listi skoro brez izjeme zagovarjajo osnovno poljske gimnazije v Tešinu. Poljski listi pišejo, da zaradi tega še poljska gimnazija ne postane odveč. Tešinski mestni zbor je s svojim sklepom jedino potrdil, da je Nemcem pouk v drugem deželnem jeziku potreben. Poleg tega so priznali Nemci pravico poljščine v Šleziji. Tej pravici more se zagotoviti jedino z osnovno poljsko gimnazijo, ta osnova postane še potrebnejša, ko se vpelje obveznost poljščine v ljudskih in meščanskih šolah. Narodno posest se pa ne sme tako tolmačiti, da bi se posamične narodnosti ovirale v svobodi razvoja.

„Nova Reforma“ naglaša, da se šleška mladina more le v šolah s poljskim učnim jezikom duševno razviti, v znanostih izobraziti in varovati germanizacije. Le polski, z domoljubnim duhom prešinjeni učitelji morejo šolski mladini vcepiti ljubezen do domovine. Ne dajmo se zapeljati s sirenjskimi glasi dra. Demela in tešinskega mestnega zборa in delajmo za osnovno poljsko gimnazijo.

Mi sicer posebno ne simpatizujemo s Poljaki zaradi njih separatistične politike, a tu pa jim prešrno želimo najboljšega uspeha. Če bodo prišli Poljaki za podporo in pa za podržavljenje svojega zavoda pred državnim zborom, smejo se zanašati na slovansko pomoč. Slovenski glasovi so jim zagotovljeni. Dvakrat nas veseli, da so se Poljaki zavzeli za svoje brate zunaj Galicije in tako se postavili na občeno narodno stališče in se več ne drže deželnih mej, ker strogi deželni avtonomizem ne ugaja avstrijskim Slovanom.

Ravno tisti povodi, ki govore za osnovno polj-

Listek.

Žaba potovalka.

(Prevod z ruskega.)

Živila je na svetu žabica - kvakica. Sedela je v mlaki, lovila komarje in muhe, spomladsi glasno kvakala s svojimi tovarišicami vred. In vse življenje preživila bi bila srečno — končno, za slučaj, da bi je ne požrla štoklja. No pripetil se je nek dogodek.

Nekoč sedela je na vejici, molečej iz vode, in se naslajala s toplim drobnim dežjem.

„Ah, kako prekrasno mokro vreme je danes!“ mislila si je. „— Kaka naslada — živeti na svetu!“

Dežek je rosil po njenem pestrem, lakiranem hrbitu; kaplje njegove so jej zatekale pod trebušek in za lapke, to je bilo nepopisno prijetno, prijetno tako, da je skoro zakvakala; no k sreči se je spomnila, da je bila že jesen in da jeseni žabe ne kvačajo — zato je spomlad — in da, zakvakavši, utegnila bi oskruniti svoje žabje dostojanstvo. Zato je molčala in nadaljevala nježiti se.

Nakrat pa se začuje tanek, piskajoč glas v zraku po presledkih. Tako so ustvarjene race: kadar lete, tu njihova krila režejo zrak in res pojejo, ali bolje rečeno, zvižgajo; fju-fju-fju glasi se po zraku, kadar leti visoko nad nami čeda takih rac, njih samih pa celo ne vidimo — tako visoko lete. No

tu so se race, opisavši velikanski polukrog, spustile in sedle za trenotek prav v to mlako, kjer je živila žaba.

„Kra, kra!“ reče jedna. — „Leteti je še daleč, treba jesti.“

In žaba se je skrila takoj. Dasi je znala, da je race ne bodo začele jesti, ker je prevelika in tolsta kvakica, no vse jedno, za vsak slučaj, potopila se je pod skorjo. Vendar pomisliла je in se odločila pomoliti iz vode svojo čokato glavo: zanimala se je zelo za to, kam race lete.

„Kra, kra!“ reče druga raca — „že postaja hladno! hitro na jug! hitro na jug!“

In vse race so začele glasno krakati v znak odobrenja.

„Gospoda race!“ osmelila se je reči žaba, — „kaj pa je jug, kamer ve letite? Prosim, oprostite, da vas motim.“

In race so obkolile žabo. Začetkom vzbujala se jim je želja pojesti jo, no vsaka izmej njih je pomisliła, da je žaba malo prevelika in da ne proleže skozi grlo. Tu pa so začele vse kričati in biti s krili:

„Na jugu je dobro! Sedaj je tam toplo! Tam so take slavne, tople mlake! Kaki so tam črvi! Na jugu je dobro!“

Tako so kričale, da so skoro oglušile žabo. Jedva-jedva jih je pregovorila, da so umolknile, a

poprosila je jedno izmej njih, katera se jej je zdela bolj tolsta in umna od vseh, naj bi jej pojasnila, kaj je to jug. In ko je ta razpovedala o jugu, tu se je žaba kar zamaknila, no končno je vprašala navzlič temu, ker je bila previdna:

„In je tam mnogo muh in komarjev?“

„O, celi oblaki!“ odgovorila je raca.

„Kva!“ reče žaba, a tu se ozre, ni li tukaj tovarišic, katere bi jo mogle slišati in obsoditi radi kvakanja jeseni. Nikakor se ni mogla vzdržati, da bi ne kvaknila vsaj jedenkrat.

„Vzemite me seboj!“

„To se mi zdi čudno!“ vzliknila je raca. — „Kako naj te vzamemo? Ti nimaš perutnic.“

„Kdaj pa odletite?“ vprašala je žaba.

„Kmalu, kmalu!“ zakričale so vse race. — „Kra, kra! kra! kra! Tu je hladno! Na jug! na jug!“

„Dovolite mi pominjati le pet minut“, rekla je žaba, — „takoj se vrnem; gotovo izmislim kaj dobrega.“

In padla je z vejice, na katero je iznova ziezla, v vodo, pogreznila se v blato in se vanj zarila popolnoma, da bi je drugi predmeti ne motili v razmišlanji. Prošlo je pet minut, race so bile že povsem namenjene odleteti, kar se prikaže iz vode okolo vejice, na katerej je sedela žaba, njen gobček, a izraz tega gobčka bil je prav sijajen, kakeršnega je zmožna le žaba.

(Konec prih.)

ske gimnazije v Tešinu, veljajo do zadnje pičice za osnovo slovenske gimnazije v Celju. Jedino ta razlika je, da Slovenci, ki nimamo lastnega plemstva in ne veličih kapitalistov, in poleg tega mnogo žrtvujemo za zasebne slovenske ljudske šole ob mejah, ne moremo niti misliti na osnovo zasebne gimnazije. Zato se pa moramo poganjati za državni zavod in se nadejamo, da nas bodo podpirali tudi Poljaki.

Gotovo bi šleški Nemci raje videli, da se osnuje poljska gimnazija v kaki vasi, nego v Tešinu, ki je vzlic svojemu nemškemu značaju vendar nekako središče duševnega življenja šleških Poljakov; a Poljakom vzlic zvezi z Nemci v državnem zboru ne pride niti na misel, da bi gimnazijo kje drugje snovali. V Galiciji je dovolj poljskih šol, a zaradi tega vendar šleški Poljaki ne odstopijo od svoje želje po poljski gimnaziji, češ, saj otroke lahko pošiljamo v Galicijo. Ravno tako pa tudi Slovenci ne moremo se zadovoljiti z osnovo slovenske gimnazije v Žalcu ali pa celo odstopiti od svoje zahteve, ker imamo slovenske oziroma dvojezične take šole v Ljubljani, Novem mestu in Mariboru. Poljaki naj vse to dobro preudarijo in ob jednem pomislico na svoje zatirane brate v Šleziji in gotovo ne bodo Nemcem na ljubo nam odrekli pomoči.

Mi želimo, da se celjsko in tešinsko vprašanje takoj reši. Prepričani smo pa, da z osnovo poljske gimnazije v Tešinu še ne bode konec narodnih zahtev v Šleziji, temveč za tem prišlo bodo drugo in Poljaki sami, ki so tudi dosedaj bili prijatelji načela varstva narodne posesti v tem zmislu, kakor je razlagajo nemški nacionalci, bodo sami pomagali, da se to načelo izpodbjije. Baš zaradi tega je tešinsko vprašanje, če tudi se o njem še danes dosti ne piše, velike važnosti za avstrijsko politiko sploh. V tem vprašanju tiči ravno taka nevarnost za koalicijo, kakor v celjskem ali pa še večja, to vprašanje bode naredilo konec prijateljstvu mej Nemci in Poljaki in že zaradi tega želimo, da Poljaki pogumno dalje gredo po potu, ki so ga nastopili, ker s tem podero Slovanom skrajno škodljiv in sovražen sistem.

Slovenci.

(Iz dunajskega tednika „Die Zeit“.)

(Dalje.)

Dolgo časa so Slovenci zaman zahtevali, naj se njih jezik rabi v uradih, dasi je to zahtevo podpiral ne samo državni osnovni zakon, ampak tudi občni sodni red (§ 13) in kazenskopravni red (163 in 198) in dasi so z mnogimi vzgledi iz praktičnega življenja zamogli dokazati, da je dobra uprava in justica le mogoča, če je uradnik zmožen narodovega jezika in v tem jeziku tudi izreka svoje razsodbe. Toda vsem zakonitim določbam in razlogom preudarnosti so se pred vsem upirale centralistično-germanizatorske tendence, katere glede Slovencev še zdaj niso prišle iz veljave, dasi bi se bili njih zagovorniki vsaj že lahko prepričali, da ni kar nič upanja, da se uresničijo. Velik del birokracije, odvetnikov in notarjev v slovenskih pokrajnah se upira ravnopravnosti deloma iz narodnega nasprotstva, deloma iz strahu za ljubi kruhek (dasi birokracija zoper urivanje njej neljubih uradnikov rada kliče na pomoč svoje večje ali manjše znanje slovenskega jezika) deloma iz ozirov na komoditetu, predstaviti si je samo težave, s katerimi bi se bilo boriti, dokler bi bili vsi „uradni šimelni“ poslovenjeni.

V pravosodju so se razmere od leta 1882 vsled Pražakovje jezikovne naredbe deloma na bolje obrnile; v njih obrambo se je dandanes moči sklicevati na tako kompetentnega sodnika, kakeršen je umirovljeni višjesodni predsednik graški vitez Waser, ki je, v nasprotju s svojo lastno prakso, zapisal, kar je umirovljen, to le (Gerichtshalle, 1894, št. 27): Pri kazenskem postopanju prizadete osebe imajo pravico, občevati s preiskujočim in razsojajočim sodnikom v ustrem in pismenem občevanju v materinem jeziku in zahtevati, da se njim namenjene kazenske naredbe in ukazi pišejo v istem jeziku. Ta pravica se Slovencem zunaj Kranjske in deloma tudi na Kranjskem še vedno krati. Na Primorskem in na Koroškem se na te naredbe skoraj nihče ne ozira, na Štajerskem pa namigavajo zlasti uradni predstojniki, ki bi si radi naprej pomagali, svojim podrejencem, naj le nemški uradujejo, ako stranka sama ne zahteva, da se zapisnik spiše slovenski, češ, da pri višjem deželnem sodišču v Gradcu ne vidijo radi, če pride preveč slovenskih aktov

tja. To je tudi umevno, zakaj še dandanes so med 16 svetniki le širje takih, ki znajo slovenski, dasi je polovica vseh prihajajočih aktov povsem ali vsaj deloma slovenska. Lahko si je misliti, kako vsled tega zakasne rešitve! Slovenskim strankam škoduje tudi to, da § 27. statuta za najvišje sodišče zanje ne eksistira. Vsled tega se ne samo pri najvišjem sodišču, nego tudi pri višjih deželnih sodiščih v Gradcu in v Trstu razsodbe izrekajo samo v nemškem, odnosno v italijanskem jeziku in se n. pr. nalačajo strankam prisege, ki vsled slabih prevodov na slovenski jezik dobe drug pomen, tako da stranka ne more prisesti. Vsled tega izgubi lahko Slovenec le radi jezikovnih težot kako pravdo. Zakaj bi za Slovence ne bilo to mogoče, kar je navadno za Italijane, Čehe, Poljake in za Hrvate v Dalmaciji?

Neverjetne so razmere pri sodiščih na Primorskem in na Koroškem. Najbolje jih karakterizuje ogorčenost, ki je nastala, kakor se je nedavno tega poročalo iz Trsta, ko je sodni kolegij nekemu samo slovenskega jezika zmožnemu obtožencu pri neki obravnavi sodbo z razlogi vred naznanih v njegovem materinem jeziku. Pri porotnikih pa je bilo to, dokler ni pred kratkim izšel neki ukaz pravosodnega ministra, nemogoče celo na Goriškem, kjer je še jedenkrat toliko Slovencev kakor Lahov, ker so bili samo slovenščine zmožni može principijelno izključeni od službe porotnikov, samo laščine zmožni pa ne. V Celovcu ni do današnjega dne najti niti jednega zapisnika o dognani obravnavi, niti jedne sodbe, pisane v jeziku dobre tretjine vsega prebivalstva (254.632 Nemcev, 101.030 Slovencev). V okrajih, kjer je dovolj slovenskega jezika zmožnih sodnikov, ali kjer jih je lahko vzgoljiti, mora celo še tolmač igrati veliko ulogo; prej je bil tolmač katerikoli pisač, sedaj pa fungirajo kot taki večinoma vendar že pravni praktikanti. Te razmere pripadajo koncem 19. veka še vedno k posesti in Lahi jih zagovarjajo v imeni „avite culture“. Zakaj ne zavzame koj stališče tistega ogerskega sodnika, ki se je bahal: Koliko sem jih dal obesiti brez tolmača!

(Dalje prih.)

Državni zbor.

Na Dunaju, 23. marca.

Finančni minister Plener je izdal geslo: Davčna reforma je najnajša kakor proračun. To je tako, kakor da bi svoji ženi namesto nove obleke naročil kak modni list. A naš državni zbor je dozeten za ministerske paradokse in ker svoje volje že davno nima, se bavi pridno z davčno preosnovno.

Začetkom današnje seje je posl. dr. Baretther interpeliral naučnega ministra, kako to, da je profesorjem na vseučilišči v Inomostu prepovedal, sodelovati pri proslavljanju kneza Bismarcka, češ, da je s tem žalil narodnostna čutila in vrgel sum na patriotično mišljenje dotednih profesorjev.

Nadaljevala se je potem specijalna debata o davčni reformi in sicer o določbah glede komisij za odmerjenje dobitkovine.

Govorili so poslanci dr. Scheicher, Demel, Kaiser, Skalitz, Röhl, dr. Kronawetter in Dipauli, potem so se vzpreli dotedni paragrafi z nekaterimi neznatnimi premembami.

Tudi o paragrafih, nanašajočih se na določanje dobitkovinskih kontingentov in repartiranje dobitkovine na posamezne davkoplačevalce, se je unela daljša razprava, pri kateri so govorili poslanci Lienbacher, Czeč, dr. Kramař, Gross, Auspitz, Kaizl in Dipauli.

Končno so se vzprejeli še nekateri paragrafi, potem pa so se čitali interpelacije.

Opozicija se za torek ali za sredo pripravlja na nekaj posebnega, ker vabi vse opozicionalne poslance, naj pridejo polnoštevilno, ker bo pri dotedni akciji važen vsak glas.

V Ljubljani, 26. marca.

Volilna reforma. V pododseku za volilno reformo so vedno večja nasprotja. Konservativci zahtevajo, da snovi kuriji dovoli samo 40 poslancev in naj jih malo davkoplačevalci volijo 25, delavci pa samo 15. Levičarji pa tudi niso naravnost proti temu predlogu, ker jim ni dosti za razširjenje volilne pravice, a za to zahtevajo, da naj se petakarji vzamejo v kurijo malih davkoplačevalcev. Temu pa ugovarjajo konservativci. Zaradi tega pa ni nobenega upanja, da bi se v pododseku do Velike noči

doseglo kako sporazumljeno. Ministri so zaradi tega že imeli posvetovanje, kako bi pospešili volilno reformo, a njih sklepi so še strogo tajni.

Mladodeči hočejo baje nekoliko premeniti svojo politiko, oziroma izkoristiti hočejo kake premembe v Avstriji. Koalicije vlade ne misijo pač nikdar podpirati, a kadar pride do kakšnih prememb, se pa misijo pridružiti oni stranki, ki bode najprijaznejša jednakopravnosti Čehov. Tako pišejo „Narodni Listy“ in ta izjava ni brez pomena sedaj, ko se koaliciji morda že bliža konec. Poljski listi namreč imajo poročila z Dunaja, da ni nobenega upanja, da bi se v pododseku sporazumieli za predlog o osnovi nove volilne kurije z dvema razredoma. Koalicija ima precejšnjo oporo v tem, da ni lahko se staviti vlade iz drugih strank, dokler zastopniki češkega naroda nekoliko ne popuste od svojega državnopravnega stališča. Če so pa Čehi pripravljeni z drugimi strankami za skupno delovanje, potem je pa vsekakso večina brez vseh treh koaliranih strank mogoča. Sedaj je le na strankah ležeče, katera se hoče na podlagi narodne jednakopravnosti sporazumeti s Čehi. To je pa tudi sedaj ložje, ko že moravski in češki Nemci vedno bolj spoznavajo potrebo in važnost češčine.

Bismarckova osemdesetletnica. V soboto je nemški parlament imel posvetovanja o tem, bi li Bismarcku častital. Predsednik sam je stavljal dotedni predlog in naglašal, da je Bismarck poslednji veliki mož, ki je pripomogel k združenju Nemčije. Grot Hompesch se je izrekel proti častitanju, ker bi se glasovanje katolikov za častitanje smatralo za odobravanje Bismarckove politike. Vodja svobodomisne stranke se je izjavil proti častitanju, ker nekateri izkorisčajo to častitanje v politične namene. Socijalist Singer je izjavil, da njegova stranka ne more častitati Bismarcku, ker je delal le za premožnejše stanove in socijaliste preganjal z izjemnimi zakoni. Pri glasovanju je bilo častitanje odklonjeno s 163 proti 146 glasom. To je vzbudilo velik hrup. Predsednik in prvi podpredsednik sta se odpovedala. Cesar sam je bil zaradi tega kako nevoljen in je to svojo nevoljo proti parlamentu izrekel v nekem telegramu knezu Bismarcku. Kakšne posledice bode imelo to glasovanje, se še ne ve. Pričakuje se pa, da bode odslej še manj oziralo na katoliški centrum in je zlasti sedaj manj upanja, da bi zvezni svet pritrdir sklep državnega zabora, da se dovoli jezuitom povrat v Nemčijo.

Kdo bodo novi predsednik nemškega državnega zabora? To vprašanje se sedaj razpravlja po listih. Konservativci, narodni liberalci in protisemitje se baje ne udeleže volitve predsedstva, ker izmej njih baje nobeden ne hrepeni po časti, biti predsednik zabora, ki ne mara častiti Bismarcka. Katoliški centrum je baje sklenil zopet voliti pl. Levetzowa, ko bi pa ne vzprejel, bodo pa volili za predsednika barona Heeremana ali pa pl. Buola, za prvega predsednika pa svobodomisnega poslanca Schmitta. Drugi predsednik bodo pa kak Poljak ali član katoliškega centra.

Dopisi.

Iz Polja, 21. marca. (Kmetijsko predavanje.) Dan 17. t. m. prišel je na povabilo gospoda župana vodja g. Gustav Pirc. Po popoldanski službi božji napolnila se je precej prostorna šolska soba z ukažljanimi poslušalci, katerih število se je cenilo do 200. Še celo iz sosednje dobrunjske občine so prišli nekateri zavednejši gospodarji. Gospod vodja je govoril daje ko dve uri, ter priporočil mnogo prekoristnega. Zlasti je grajal našo živinorejo, katera je nekaj let sem sicer mnogo boljša, vendar še vedno ne takša, kakor bi moral biti. Grajal je tudi sivo monfalkonsko pleme, katero je vpeljala zadnja leta graščina Fužine, ter priporočil za naše kraje jedino pravo cikasto pleme. Upati je, da se v tem oziru sedaj kaj storiti, ter da si omislijo premožnejši posetaški dobrega plemenskega bika cikaste pasme. Želeti je, da bi naša slavna kmetijska družba tu nekoliko pomagala posebno še ker imamo glede na število krav v naši občini najmanj tri bika pre malo. Dalje je g. vodja priporočal sadjevijo in sicer umno sadjevijo. Posebno je priporočal saditi samo dobre vrste jabolk, kakor je angleška zlata parmena, opustiti ono kupovanje sadnih dreves na trgu, kjer ni dobiti drugega nego malovredno jabolčno vrsto paradižnik, kateri nima nikake vrednosti. K koncu je priporočal ustanovite kmetijske podružnice pri nas, katera bi bila tu pač na svojem mestu. Jako hvaležni smo gospodu za koristne nauke. Želimo, da bi ga prav kmalu zopet videli pri nas. —

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 26. marca.

— (Osobne vesti.) Namesto umirovljenega dr. Eisla je imenovan hišnim zdravnikom v kaznilnici na ljubljanskem gradu mestni fizik dr. Kopriča. Cesar je doktorandu prava gosp. Ivanu Žolgarju, konceptnemu praktikantu pri namestništvu v Gradcu, dovolil promocijo sub auspiciis imperatoris. — Sodni avskultant g. Oskar Orosel promoviran je bil te dni na graškem vseučilišči doktorjem prava. — Dne 18. t. m. je bil v Gradci promoviran g. Julij Friedrich iz Mirazona pri Petrovčah doktorjem medicine. — G. dr. Ivan Eržen imenovan je asistentnim zdravnikom v rezervi tirolskega lovskega polka. — Policijski koncipist g. Karol Šturm v Trstu je imenovan okr. nadzornikom c. k. policijske straže v Trstu.

— (Ljubljanski občinski svet) ima v sredo, 27. marca ob 6. uri zvečer v mestni dvorani sejo. Dnevni red: I. Oznanila predsedstva. II. Pravnega in personalnega odseka poročilo o letošnjih dopolnitvenih volitvah za občinski svet. III. Stavbinskega odseka poročilo. a. o Ant. Dečmanu prošnji za gradnjo in otvoritev dveh cest na njegovem parceščanem posestvu na Poljanah; b. o oddaji mizarskega in ključaničarskega dela pri šolskem poslopju na barji; c. o zgradbi navpične ceste k domobranski vojašnici; č. o ponudbi Josipa Prosencu glede odkupa nekdaj Jalenove hiše na voglu Resljeve ceste in Poljskih ulic; d. o nakupu zemljišč za gradnjo ceste z Illovico k šoli na barji; e. o gradnji cest in kanalov v Erjavčevih, Nunskih in Levstikovih ulicah; f. o prodaji stavišča parc. štev. 203/1, in 144/6 kataст. občine kapucinsko predmestje ob Tržaški cesti; g. o napravi hodnika na sv. Petra cesti od usnjarskih ulic do mlinice; h. o oddaji dimnikarskega dela pri mestnih hišah. IV. Šolskega odseka poročilo: a. o računih mestnih ljudsko-šolskih vodstev glede porabe dotacij v šolskem letu 1893/4; b. o realčnega ravnateljstva računu o porabi dotacije za 1894. leto; c. o realčnega ravnateljstva računu o porabi dotacije za modelirsko šolo 1894. leta; č. o računu vodstva I. mestne deške ljudske šole o porabi dotacije 50 gld. za razstavo učil 1894. leta; d. o računu vodstva I. mestne deške ljudske šole o porabi dotacije 60 gld. za vzdrževanje šolskega vrta 1894. leta. V. Šolskega odseka predlog glede volitve predsednika in 6 članov kuratorija za višjo dekliško šolo. VI. Finančnega odseka poročilo: a. o skontrovani mestne blagajnici in ž njo združenih fondov dne 10. decembra 1894.; b. o vrnitvi nekaterih službinskih kavcijonov; c. o prošnji vodstva botaničnega vrta za podporo; č. o Glasbene Matice prošnji za dobitek.

— (Repertoar slovenskega gledališča.) Opozarjam na današnjo benefično predstavo kapelnika dram. društva g. prot. Frana Gerbića. Mnogoljetno zaslužno delovanje ustanovitelja slovenske opere mu daje pač pravico pričakovati, da mu slovensko občinstvo to tudi dejanski prizna z obilnim obiskom. Tega se nadejamo tem bolj, ker je to zadnja predstava izvirne opere „Urh, grof Celjski“ v tej sezoni. — V petek dne 28. t. m. bude zadnja benefična predstava in to na korist dične naše primadone gdčn. Berte Leščinske. Pela se bo opera „Trubadur“.

— (Slovensko gledališče.) Kolikor večkrat kdo sliši Parmovo opero „Urh, grof Celjski“, toliko bolj mu prija, ker vselej zasledi kako novo lepoto ali finost. To je tudi uzrok velikemu uspehu, kateri je imela tretja predstava v soboto Vršila se je na korist izbornemu kapelniku g. Benišku, kateremu je občinstvo v znak priznanja in hvaležnosti priredilo burne ovacije, dočim so mu člani orkestra poklonili krasen venec. Predstava je bila v vsakem oziru dovršena in so se odlikovali tako solisti kakor zbor, sosebno pa gospč. Leščinska in g. Noll.

— (Najvišja darila.) Ceser je poklonil iz svoje zasobne blagajnice gasilnima društvoma v Ilirske Bistrici in v Mojstrani vsakemu po 100 goldinarjev.

— („Jour-fixe“) bo jutri v hotelu „Pri slonu“.

— (Pevski večer,) ki ga je priredilo del. pevsko društvo „Slavec“ v nedeljo v gostilniških prostorih „hotela Lloyd“, je bil dobro obiskan. Pevski zbor je pel pod vodstvom g. Stegnarja več resnih in šaljivih skladb na občno zadovoljnost.

— (Povodenj na ljubljanskem barju.)

Kakor je vslel južnega vremena zadnjih dnij in včerajnjega deža bilo pričakovati, narasla je Ljubljаницa tako, da stoji danes že dva metra čez normalom ter je poplavila velik del ljubljanskega barja. Že sinoči je dobila deželna vlada brzojavno poročilo iz Logatca, da je voda pri Planini za 2m narasla in že danes zjutraj bile so na ljubljanskem barji vasi Lipe, Havptanca in Črnavas pod vodo. Posebno v Lipah in Havptmanci stoji voda že jako visoko, tako da se je morala živina spraviti večjim delom na pode ter so tudi ljudje večinoma v podstrešjih, ker je v stanovanjih in blevih že polno vode. Iz Lip prosilo je danes prebivalstvo, naj bi mestni magistrat poslal tje vsaj jeden čoln, ki bode posredoval komunikacijo meje posameznimi hišami in hlevi. Danes dopoludne peljala sta se mestna inženjerja v čolnih v preplavljeni kraje, da se osebno prepričata o položaju ter da se eventualno potrebno ukrene. Ker je tudi danes izdatno deževalo in snežilo, bati se je, da bode voda še narascala. — Zadnja velika povodenj na ljubljanskem barji bila je — kakor znano — 19. marca 1886. leta.

— (Policijske vesti.) V gostilni Ivana Svetline v Mali Račni sprli so se bili fantje v nedeljo zvečer. Pri tej priliki zabodel je Anton Pugel iz Čušperka svojega nasprotnika Franca Finka z nožem v trebuh ter ga težko poškodoval, tako da je dvomljivo, je li ostane pri življenju. Pugel pripeljal se je včeraj v Ljubljano, češ, da se je sam hotel naznaniti sodišču. — Tukajšnji mizarski pomočnik Andrej Hafner nadlegoval je sinoči v Florijanskih ulicah 21 let staro Heleno Podpečnik, a ko ga je ta sunila v stran, zabodel jo je z nožem dvakrat v desno roko ter jo glasom zdravniškega spričevala težko poškodoval. Hafnerja je mestna policija že sinoči aretovala.

— (Mladi tatovi.) Vsled večkratnih pritožeb, da po hišah beračijo dečki v starosti od 10—16 let, ki so jako predrzni in vsiljivi ter celo ljudi zmerljajo, ako se jim ničesar ne da, je mestna policija opazovala in zasledovala te malopridneže ter prišla na sled organizirani družbi mladih tatov, beračev in postopačev. Na čelu tej družbi bil je 14 let stari Leopold Jereb, stanujoč na Glincah, cela družba je štela 23 članov. Jereb, ki je sedaj v preiskovalnem zaporu deželnega sodišča, pričel je svojo „karijero“ s tem, da je beračil po hišah ter pripovedoval ljudem, da nima očeta, da ima mati „giht“ v nogah in da leži v bolnici, kar pa seveda ni bilo res. Pogosto kazal je tudi listek, kateri je sam spisal ter podpisal na njem svojo mater in župnika Rozmana. Priberačeni denar zapil je v raznih gostilnah v družbi svojih pajdašev, katere je priučil svojemu „poklicu“ in kateri so ga spremljevali pri beračenju in tatvinah. Beračili so navadno v mraku, da so laglje kradli, ako jim je prišlo kaj pod roko; kjer pa se ni dalo nič odnesti, strgali so mladi malopridneže vsaj vizitnico z vrat. Tako so ukradli ti mladi tatovi, kolikor je do sedaj znano pri odvetniku dr. Tavčarju galoše v dve knjigi, pri Buzzoliniju (kjer so vedli za ključ od magacina) raznih klobas in piva v steklenicah, neki ženi potegnili so v cerkvi pri sv. Krištofu denarnico z devetimi golddinarji iz žepa, kradli so nadalje v prodajalnicah pri Kirbischu, Tillu in Gerberju, pri Ločnikarju na Glincah, pri drž. poslance Kušarju, pri Gustavu Fischerju, na Miklavževem sejmu, v raznih branjarijah, s kratka, ukradli so, kar se je dalo odnesti: mlade psičke, kokoši, golobe in celo ocvirke pri mesarjih. A ne samo kradli, tudi goljufali so ti malopridneže. Tako je šel član te tatinske družbe, bivši vajenec pri trgovcu Ječmineku na sv. Petru cesti k slaščarici g. Šumi, ki zalaga omenjenega trgovca s gladčicami, ter na ime bivšega svojega gospodarja vzel za 6 goldinarjev bonbonov in za 3 goldinarje čokolade. Isto tako poskusili so dobiti pri Staculu salam in vina ter pri Cantoniju slivovke, vendar se jim to ni posrečilo, ker omenjena trgovca brez knjižice nista hotela ničesar dati. Pri branjevki Mariji Suhadolnik v veži Matjanove hiše plačali so klobase s krajcarji, prevlečenimi s srebrnim papirjem, češ, da so desetice. Skrajni čas je torej bil, da se je ti nevarni družbi mladih tatov prišlo na sled. Devet teh mladih uzmovičev bilo je zaradi poškodbute lastnine in tatvine že večkrat policijsko kaznovanih. Kakor slišimo, ovadila se je tatinska družba državnemu pravdništvu; proti onim, ki še niso dovršili 14. leta, pa se bode policijsko-kazensko stopalo.

— (Rimsk grob.) Kakor smo že v zadnji številki javili, odkril in preiskal se je v soboto popoludne na južnem kolodvoru rimsk grob, v katerem pa se ni našel niti cel okostnjak, niti kakih priložkov. Jeden jedini novec, ki je bil v sarkofagu, priča, da je grob iz tretjega stoletja po Kristusu. Vse kaže, da je bil ta grob kakor mnogo drugih, oplenjen za časa Teodorika česar vojaki so — kakor znano — pobirali iz grobov zlate in srebrne priložke.

— (Samomor.) V drvarnici hiše št. 15 na Rimski cesti v Ljubljani našli so danes zjutraj obešenega mesarskega hlapca Leonharda Končarja iz Trebeljevega na Dolenjskem. Mrtvo truplo preneslo se je v mrtvašnico pri sv. Krištofu. Končar, česar duševno stanje sploh ni bilo povsem normalno, dobil je včeraj od svoje gospodinje jedno krono, katero je zapil „pri Lahu“. Laško vino pa ga je menda tako eksaltiralo, da si je nesrečnež končal življenje.

— (Črešnjev cvet) nam je iz Kostanjevice poslala čitatejica našega lista kot dokaz, da se je tam že začela spomlad.

— (Iz tira skočil) je v soboto popoludne mej Velikimi Laščami in Ortenekom pri tovorinem vlaku dolenjske železnice jeden vagon. Vlak je tiral vagon nekaj časa naprej, potem pa se je ustavil in se je vagon dvignil zopet na tir. Vlak je imel vsled tega blizu pol ure zamude.

— (Nesreča.) Na Vrhu pri Višnjigori se je usul plaz snega in ubil neko udovo. V Jzerkih je sneg zasul troje goved in dve kozi; živali so poginile.

— (Zdravstveno stanje.) V vaseh Koprivnik in Gorjuša je škarlatna davica skoro popolnoma ponehala. Bolnika sta samo še dva. Izmed 19 zbolelih otrok jih je 11 umrlo.

— (Zoper proslavljanje Bismarcka.) Občinski odbor sevniški je sklenil soglasno protestirati zoper slavljenje osemdesetletnice Bismarckove. Dotični protest se je odpodal odboru te slavnosti, v njem se zlasti povdaruja, da Štajerska ni nemška, ker biva v njej 33% Slovencev in da Slovenci ne morejo nikdar privoliti, da bi se v njih imeni proslavljaj sovražnik Avstrije in Slovanov. — Iz Velenja se nam piše: Včeraj so naši občinski očetje sedeli vklj. Vrliči, Cahovnik-Kokošinek stavljuju predlog, da se slovensko protestira, ker se predznejo Štajerski Nadnemci v našem imeni slaviti Bismarck. Mi smo zvesti Avstriji, mi smo zavedni in ponosni slovenski Štajerci. Vsak Avstrijec, budi in nemškega rodu, omadežuje svoje avstrijsko poštenje in imé, če slavi največjega nje vraka krinka, trozvez za katero se Nemci skrivajo je hinavstvo in farzejstvo! Predlog se je navdušeno sprejel.

— (Goriški deželni zbor) se bode sklical, kakor poroča „Eco del Litorale“ mej velikonočnimi parlamentarnimi počitnicami, na izredno zasedanje, da reši deželni budget.

— (Nadvojvodinja Stefanija in Hrvati.) Cesaričinja — vdova nadvojvodinja Stefanija je prišla letos v Opatijo malo prej, nego so se začele občinske volitve. Lahko so se bali, da propadejo in ker niso skromni, približali so se nadvojvodinji Stefaniji in jo prosili, naj upliva ona na to, da Hrvati ne dobodo občinske uprave v roke, z drugimi besedami: zahtevali so, naj nadvojvodinja agitira za Lahe in zoper Hrvate. Na to svojo prednost pa so dobili, kakor javlja „Naša Sloga“ odgovor, kakeršnega se niso nadzeli. Nadvojvodinja je namreč rekla: „Ničesar nočem storiti proti Hrvatom, naj le vladajo, jaz se vsikdar spominjam z radostjo, da so leta 1848. Hrvatje rešili mojega premilostnega tasta ter da imajo sploh velikih zaslug za prestol“. — Škoda, da teh besed ni slišal namestnik Rinaldi.

— (Popravek.) V nekaterih odtisih sobotne številke je ostala v gledališkem listu na 5. strani neljuba pomota, ki se je popravila mej tiskom. Čitatelj se mora namreč — kar se razume samo ob sebi — kapelnik g. prof. Fran Gerbić.

* (Drugod in pri nas.) Belgijski uradni list je doslej izhajal samo v francoskem jeziku. Pred sedmimi leti so Vlami zahtevali, naj bi izhajal v obeh deželnih jezikih in so to svojo tirjatev končno dosegli. Od novega leta sem izhaja uradni list v francoskem in v vlaščinskem jeziku. V slovenski krovini kranjski izhaja uradni list še vedno samo v nemškem jeziku.

* (Odlikanje) Mej vsemi kiselicami je Mattonijev Giesshübler oni, ki se vsled svojih priznani izvrstnih svojstev ne samo največ izvaja, nego je tudi vpeljana skoro na vseh evropskih dvorih. Nedavno je bil tvrdki Henrika Mattonija v Giesshübl-Slatini podeljen naslov kraljevskega bavarskega dvornega zagaljatelja.

* (Vzgledno policijo) ima Novi York. Pred kratkim se je vsled nekaj škandalov začela preiskava proti raznim policijskim uradnikom in izkazalo se je, da so med njimi največji sleparji velikega mesta. Zoper 25 najvišjih policijskih uradnikov se je dognalo, da so se dali podkupovati in se kar obrtniško bavili z izsiljevanjem.

